

1 חוק הרשויות המקומיות (ביוב), התשכ"ב-1962

פרק ראשון: פרשנות

1. הגדרות

(תיקון התשע"ו)

בחוק זה -

"ביב פרטי" - ביב המשמש נכס אחד, על חיבוריו;
"ביב ציבורי" - ביב המשמש כמה נכסים ושהשופכין נזרמים אליו מביבים פרטיים בלבד;
"ביב מאסף" - ביב שהשופכין נזרמים אליו בעיקר מביבים ציבוריים;
"ביוב" - ביב ציבורי או ביב מאסף על כל מיתקניהם וכן מיתקנים לטיהור מי שופכין;
"בעל" או "מחזיק" של נכס - בעלו ומחזיקו לענין ארנונות העיריה או המועצה המקומית;
"חברה" ו "שירותי ביוב" - כהגדרתם בחוק תאגידי מים וביוב;
"חוק המים" - חוק המים, התשי"ט-1959;
"חוק תאגידי מים וביוב" - חוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001;
"מהנדס הרשות המקומית" - מהנדס שנתמנה לכך על ידי המועצה;
"מועצת רשות המים והביוב" - מועצת הרשות הממשלתית למים ולביוב, שהוקמה לפי סעיף 124טו לחוק המים;
"מנהל רשות המים והביוב" - מנהל הרשות הממשלתית למים ולביוב, שמונה לפי סעיף 124יט לחוק המים;
"נכס" - בנין או קרקע בתחום הרשות המקומית, למעט רחוב;
"ראש המועצה" - לרבות מי שהוסמך על ידיו בכתב;
"רשות המים והביוב" - הרשות הממשלתית למים ולביוב שהוקמה לפי סעיף 124יא לחוק המים;
"רשות מקומית" - עיריה, מועצה מקומית או איגוד ערים שמתפקידיו התקנת ביוב או החזקתו;
"רשות מקומית בלא תאגיד" - רשות מקומית שאינה חייבת בהפעלת שירותי המים והביוב שבתחומה באמצעות חברה, לפי הוראות חוק תאגידי מים וביוב;
"רשות הבריאות" - מי שנתמנה לכך על ידי שר הבריאות, בהוראה כללית או מיוחדת;
"שופכין" - פסולת המורחקת מנכסים על ידי זרם המים וכן מי התהום או מי הגשמים העשויים להימצא במים אלה.

פרק שני: תפקידה וסמכותה של רשות מקומית

2. התקנת ביוב בידי הרשות

(תיקון התשע"ו)

רשות מקומית בלא תאגיד, רשאית, ועל פי הוראת מועצת רשות המים והביוב חייבת, להתקין ביוב, לשדרגו או להרחיבו בתחומה או בחלק ממנו, בעבור מי שנמצא בתחומה.

3. סמכויות מיוחדות בהתקנת ביוב

בהתקנת ביוב רשאית הרשות המקומית בתחומה -

(1) להניח ביבים מתחת לכל רחוב;

(2) לבצע כל עבודה במבנה או במיתקן שמתחת לרחוב, לרבות הריסתם, הכל במידה הדרושה להסרת מכשולים לביוב;

(3) להניח צינורות המחברים נכס לביב ציבורי ולהעביר את הביוב דרך כל קרקע או מתחתה, לאחר מתן הודעה על כך לבעלי הנכסים.

4. נכסים המשמשים מטרה בטחונת

בנכס המוחזק על ידי צבא-הגנה לישראל או המשמש למטרה בטחונת אחרת, כפי שאושר מטעם שר הבטחון, לא תשתמש רשות מקומית בסמכות לפי סעיף 3 אלא בהסכמתו של מי ששר הבטחון ימנה לכך.

5. עבודות מחוץ לתחום הרשות המקומית

הרשות המקומית רשאית, באישור שר הפנים, להשתמש בסמכויות לפי סעיף 3 גם מחוץ לתחומה במידה שהדבר דרוש להרחקת שופכין מתחומה או כדי לנהוג בהם בדרך אחרת; לגבי שימוש בסמכות כאמור בתחום של רשות מקומית אחרת שלא בא עליו הסכמתה של אותה רשות, לא יתן שר הפנים אישור אלא לאחר שועדה, שימנה לכך, חקרה בדבר והגישה לו את מסקנותיה.

6. פיצויים בעד נזקי התקנת ביוב

בביצוע עבודות ביוב לפי חוק זה תימנע הרשות המקומית ככל האפשר מגרימת נזק ותשלם פיצויים בעד כל נזק שגרמה בביצוע עבודות אלה.

7. בוררות

התובע פיצויים לפי סעיף 6 והרשות המקומית רשאים להסכים על מסירת ההכרעה בתביעה לבוררות שעליה תחול פקודת הבוררות.

8. ביבים - קנין הרשות המקומית

ביוב שהונח על ידי הרשות המקומית בתוך תחומה, הן לפני תחילתו של חוק זה והן לאחר מכן, הוא קנינה של הרשות המקומית.

9. רכישת ביבים על ידי הרשות המקומית

רשות מקומית רשאית לרכוש בתחומה, בכל דרך שהיא, ביוב או כל זכות בביוב שבתחומה, אם מהנדס הרשות המקומית אישר שהביוב הוא במצב תקין וכי ההוצאות לקנייתו לא יעלו על ההוצאות הדרושות להתקנת ביוב חדש; באומדן הוצאות אלה יביאו בחשבון את ההפרש שבין התקופה המשוערת שבה ניתן להשתמש עוד בביוב הקיים לבין התקופה המשוערת של השימוש בביוב חדש.

10. החזקת ביוב

רשות מקומית תחזיק את ביובה במצב תקין, להנחת דעתה של רשות הבריאות.

11. שינויים בביוב

התקנת ביוב וכל שינוי בו, וכן סתימתו או הריסתו, ייעשו באופן שלא יהא בהם משום מפגע ציבורי או משום סכנה לבריאות הציבור ובהתאם לדרישות רשות הבריאות.

12. הסכם בדבר חיבור נכס שמחוץ לתחום

רשות מקומית רשאית להרשות לבעל נכס שמחוץ לתחומה או למחזיקו לחבר ביב פרטי שבנכסו עם הביב של הרשות המקומית בתנאים שיוסכם עליהם עמה ואם היה הנכס בתחום רשות מקומית אחרת - גם עם אותה רשות מקומית.

13. אישור של הוועדה המחוזית ושל שר הבריאות, ושל מנהל רשות המים והביוב

(תיקונים: התשס"ו, התשע"ו)

(א) תכנית להתקנת ביוב לרבות תכנית להתקנת מיתקני טיהור וסילוק שפכים מן הביוב אל מחוץ לתחום הרשות המקומית טעונה אישורים של הוועדה המחוזית לבניה ולתכנון עיר ושל שר הבריאות ומנהל רשות המים והביוב, או מי שיסמיכו לכך, מבין עובדי משרד הבריאות או עובדי רשות המים והביוב, לפי העניין.
(ב) (בוטל).

14.

עבודות ביוב באתר היסטורי או במקומות קדושים

2

באתר היסטורי כמשמעותו בפקודת העתיקות לא יותקן ביוב אלא בהסכמתו של שר החינוך והתרבות או של מי שימנה לכך; במקום קדוש כמשמעותו בדבר המלך במועצה על א"י (המקומות הקדושים), 1924, לא יותקן ביוב אלא בהסכמתו של שר הדתות או של מי שימנה לכך.

15. מכירת מי הביוב

רשות מקומית רשאית, בכפוף להוראות חוק המים, התשי"ט-1959, וההוראות על פיו, למכור את מי הביוב שלה בתנאים הנראים לה, ובלבד שיובטח, להנחת דעתה של רשות הבריאות, כי מי הביוב לא יהיו למפגע ציבורי.

פרק שני: מתן הוראות לרשות מקומית לעניין אספקת שירותי ביוב

15א.

כללים לחישוב עלות ותעריפים בעד שירותי ביוב שנותנת רשות מקומית בלא תאגיד

3

(תיקונים: התשס"ט, התשע"ו)

(א) (בוטל).

(ב) על אף האמור בכל דין, מועצת רשות המים והביוב תקבע, בכללים, את התעריפים לתשלומים שתגבה רשות מקומית בלא תאגיד בעד שירותים שהיא נותנת לפי חוק זה בתחום הביוב; הוראות סעיפים 101 עד 103 לחוק תאגידי מים וביוב, התשס"א-2001, יחולו לעניין קביעת כללים כאמור, בשינויים המחוייבים.

15ב. אספקת שירותי ביוב בעבור אחר

(תיקון התשע"ו)

(א) מנהל רשות המים והביוב, באישור מועצת רשות המים והביוב, רשאי להורות לרשות מקומית, לשם ניצול מיטבי של תשתיות מים וביוב, השגת יעילות כלכלית, מניעת פגיעה סביבתית או בריאותית או לשם הסרת חסמי פיתוח לעשות אחד או יותר מאלה:

(1) להתקין מערכת ביוב בתחומה, לשדרגה או להרחיבה, לשם אספקת שירותי ביוב בעבור ספק שירותי

ביוב אחר;

(2) לספק שירותי ביוב באמצעות מערכת הביוב שלה לספק שירותי ביוב אחר;

(3) להעביר דרך מערכת הביוב שלה שפכים בעבור ספק שירותי ביוב אחר.

(ב) לא תאשר מועצת רשות המים והביוב הוראה כאמור בסעיף קטן (א), אלא לאחר שהתקיימו כל אלה:

(1) מועצת רשות המים והביוב שוכנעה שמתן הוראה או תנאים לא יפגעו פגיעה משמעותית ברשות המקומית או בצרכניה, ובשים לב ליכולתה של הרשות המקומית למלא את חובותיה לפי כל דין וליכולתה הכלכלית וההנדסית לבצע את ההוראה.

(2) מנהל רשות המים והביוב הודיע לרשות המקומית ולספק שירותי הביוב האחר על כוונתו להביא לאישורה של מועצת רשות המים והביוב הוראה לפי סעיף זה, וניתנה להם הזדמנות סבירה להגיע להסכמה באותו עניין, לרבות לעניין התנאים והתמורה לכך, ובלבד שהסכמה כאמור תובא לאישור מועצת רשות המים והביוב.
(3) ניתנה לרשות המקומית ולספק שירותי הביוב האחר הזדמנות להשמיע את טענותיהם, לרבות לעניין התנאים והתמורה לביצוע הפעולות.

(ג) בהוראה לפי סעיף קטן (א) ייקבעו התנאים והתמורה לביצועה, ויכול שתינתן לתקופה קצובה, והכול בהתאם לכללים לפי סעיף קטן (ד).

(ד) מועצת רשות המים והביוב תקבע כללים בדבר אופן קביעת התנאים והתמורה לביצוע פעולות בהתאם להוראות לפי סעיף קטן (א), ככל שמועצת רשות המים והביוב לא קבעה בכללים אחרים לפי כל דין הסדרים בעניינים אלה.

(ה) רשות מקומית שניתנה לה הוראה לפי סעיף זה וספק שירותי הביוב האחר, רשאים לערור עליה, בתוך 30 ימים מיום שניתנה, לפני בית הדין לענייני מים כמשמעותו בחוק המים.

15ג. הפעלת סמכות לפי פקודת העיריות

(תיקון התשע"ו)

(א) בלי לגרוע מסמכויות מועצת רשות המים והביוב לפי כל דין, היא רשאית, לשם הבטחת מילוי הוראה לפי סעיפים 2 או 15ב(א), לפנות אל הממונה, כהגדרתו בפקודת העיריות, בבקשה כי יבחן אם להפעיל את סמכותו לפי סעיף 141 לאותה פקודה, בהתקיים אחד מאלה:

(1) לא פעלה רשות מקומית בלא תאגיד בהתאם להוראת מועצת רשות המים והביוב לפי סעיף 2;

(2) לא פעלה רשות מקומית בהתאם להוראת מועצת רשות המים והביוב לפי סעיף 15ב(א).

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), הממונה לא יפעיל את סמכותו כאמור באותו סעיף קטן, אם קבע שר הפנים כי הפעלת הסמכות תפגע פגיעה משמעותית ברשות המקומית או בצרכניה.

15ד. אישור תכניות

(תיקון התשע"ו)

מנהל רשות המים והביוב רשאי לדרוש מרשות מקומית בלא תאגיד להגיש לאישורו, באופן ובמועד שידרוש, תכניות אב לביוב, ותכנית פיתוח שנתית או רב-שנתית, שלמה או בחלקים; בלי לגרוע מהוראות סעיף 13, מנהל רשות המים והביוב רשאי לאשר את התכניות בשינויים או בתנאים, ואולם טענה הרשות המקומית כי יש באמור משום פגיעה משמעותית בה, רשאית היא לפנות למועצת רשות המים והביוב בבקשה שתבחן מחדש את החלטת המנהל.

פרק שלישי: היטל ביוב ואגרת ביוב ⁴

פרק רביעי: ביצוע עבודות לפי דרישה

40. סמכות לדרוש ביצוע עבודות

(א) ראש המועצה רשאי, אם ראה צורך בדבר לשם הרקת שופכין תקינה מנכס פלוני, או כדי למנוע נזק מן הביוב או להבטיח את הפעלתו התקינה, או לשם מניעת מפגע תברואה או הסרתו - לדרוש בכתב מבעל הנכס לבצע, להנחת דעתה של רשות הבריאות, תוך המועד ובתנאים שיקבע בדרישה, עבודות אלה:

(1) התקנת ביב פרטי לנכסו;

(2) חיבור ביב פרטי שבנכסו לביב ציבורי או תיקון חיבור שאינו מניח את דעתה של רשות הבריאות;

(3) שינוי או תיקון של ביב פרטי שבנכסו.

(ב) הרואה את עצמו נפגע על ידי דרישת ראש המועצה לפי סעיף זה, רשאי תוך המועד שנקבע לו לביצוע העבודה לבקש מבית משפט השלום שבתחום שיפוטו נמצא הנכס הנדון את ביטולה של הדרישה או את שינויה, ובבירור הבקשה רשאי בית המשפט להחליט כל החלטה שראש המועצה היה רשאי להחליטה לגבי הנכס הנדון לפי סעיף זה. החלטת בית המשפט המחוזי בערעור על החלטת בית משפט השלום לפי סעיף זה, תהיה סופית.

41. סמכות המועצה לבצע

לא קיים בעל נכס דרישה של ראש המועצה לפי סעיף 40, רשאי ראש המועצה לבצע את העבודות הדרושות ולגבות את הוצאותיה מבעל הנכס ואין הבקשה של בעל הנכס לפי סעיף 40(ב) מעכבת את הביצוע.

42. ביצוע אינו פוטר מאחריות פלילית

ביצוע עבודות על ידי ראש המועצה לפי סעיף 41 אינו פוטר את בעל הנכס מאחריות פלילית לפי חוק זה ולפי כל חיקוק אחר.

פרק חמישי: עבירות ועונשין

43. איסור הזרמת חומרים מזיקים

המניח ביודעין שחומר מוצק או נוזל יישפך מנכס שבעלותו, בפיקוחו או בהחזקתו לביוב בדרך העלולה לחסום את הזרם התקין של מי הביוב או לגרום נזק לביוב, דינו - קנס חמש מאות לירות וקנס נוסף של חמישים לירות לכל יום שבו נמשכת העבירה אחרי מסירת התראה מטעם ראש המועצה, וכן חייב הוא לפצות את הרשות המקומית בעד כל נזק שגרם לה על ידי עבירתו.

44. איסור הזרמת מי גשמים

המניח ביודעין שמי גשמים יישפכו לביב בלי היתר בכתב מראש המועצה, דינו - קנס שלוש מאות לירות וקנס נוסף של שלושים לירות לכל יום שבו נמשכת העבירה אחרי מסירת התראה מטעם ראש המועצה.

45. דין בעל נכס שביצע עבודה שלא לפי הדרישה

בעל נכס שביצע עבודה שלא בהתאם לתנאי הדרישה לפי סעיף 40, דינו כדין אשם בעבירה לפי סעיף 35 לפקודת בנין ערים, 1936, ולבית המשפט או לרשות המקומית יהיו לענין זה כל הסמכויות של בית המשפט או של הועדה המקומית, הכל לפי הענין, לפי הסעיף האמור ולפי הסעיפים 36 עד 36 לאותה פקודה, כאילו ביצע בעל הנכס עבודה שלא בהתאם לתנאי רשיון לפי הפקודה האמורה.

- (1) בעל נכס שלא קיים דרישה לפי סעיף 40 ואין עוד זכות לבקש את ביטולה או שינויה;
- (2) המפריע לעובד של רשות מקומית או לעובד של רשות הבריאות בהשתמשם בסמכויותיהם לפי סעיף 48, דינם - קנס חמש מאות לירות או מאסר ששה חדשים.

פרק שישי: הוראות כלליות

47. רשות לחבר ביב פרטי לביוב

בעל נכס רשאי לחבר ביב פרטי מנכסו לביב ציבורי, לפי תנאים שהרשות המקומית תקבע.

48. זכות כניסה

מי שהוסמך לכך בדרך כלל על ידי הרשות המקומית או על ידי רשות הבריאות רשאי להיכנס בכל זמן סביר לכל נכס כדי לעשות בו כל עבודה הדרושה לביצוע תפקידיהן לפי חוק זה וכדי להבטיח בדרך אחרת את קיום הוראות חוק זה והתקנות לפיו, ובלבד שלא ייכנס למבנה אלא בהסכמת התופס בו, או לאחר שנתן לתופס בו הודעה מוקדמת זמן סביר מראש, או כשדחיפות הענין מחייבת את כניסתו אף ללא מתן הודעה מוקדמת כאמור; אולם בנכס המוחזק על ידי צבא-הגנה לישראל או המשמש בדרך אחרת למטרה בטחונית כפי שאושרה מטעם שר הבטחון, לא ישתמשו בסמכות זו אלא בהסכמתו של מי ששר הבטחון מינה לכך.

49. דין המדינה

לענין חוק זה דין המדינה כדין בעל נכס או מחזיק אחר.

50. שמירת סמכויות וחובות אחרות

סמכות לפי חוק זה אינה גורעת מסמכות לפי חיקוק אחר, וקיום חובה לפי חוק זה אינו פוטר מקיום חובה לפי חיקוק אחר.

51. אצילת סמכויות

שר הפנים רשאי להאציל מסמכויותיו לפי חוק זה, למעט הסמכות להתקין תקנות בנות פעל תחיקתי.

52. אחריות הדדית של בעלים

מקום שבחוק זה או על פיו מוטלת חובה על בעל נכס, חייבים בקיומה, יחד ולחוד, כל אלה שהם בבחינת "בעל" של אותו נכס לענין חוק זה, וכל סעד שניתן כדין לבעל הנכס בקשר לקיום חובה כאמור ניתן גם להם; קיים אחד מהם את החובה, חייבים האחרים להשתתף בהוצאותיו או לפצותו בדרך אחרת כפי שנקבע בהסכם ביניהם, ובאין הסכם - בשים לב לשיעור ההנאה של כל אחד מהם בנכס.

53. בתים משותפים

בדירה בבית משותף כמשמעותה בחוק הבתים המשותפים, התשי"ג-1952 - רואים לענין חוק זה כחלק משטח הדירה גם אותו החלק של הרכוש המשותף הצמוד לאותה דירה.

54. המצאת מסמכים

לענין המצאת מסמכים לפי חוק זה - למעט מסמכים שיש להמציאם לענין הליך לפני בית משפט - יחולו הוראות סעיף [132א](#) לפקודת העיריות, 1934, בשינויים המחוייבים לפי הענין.

55. ביצוע ותקנות

(א) שר הפנים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי, לאחר התייעצות עם שר הבריאות, להתקין תקנות בכל הנוגע לביצוע חוק זה, ובין השאר תקנות בדבר -

- (1) החמרים שישתמשו בהם לחלקי חילוף ואביזרים של ביבים;
- (2) חיוב התקנת מיתקנים לטיהור מי שופכין כחלק מביב פרטי;
- (3) הרכב הועדות וכשירות חבריהן.

(ב) שר הפנים, לאחר התייעצות עם שר החקלאות ועם שר הבריאות, רשאי להתקין תקנות בדבר קביעת זמנים לשימוש בביוב ובדבר דרכי הגשתן ואישורן של תכניות מיתקני טיהור של רשת ביבים מאספים.

56. ביטולים ותיקונים

(תיקון עקיף בפקודת העיריות (ביוב, תיעול ומים), 1936).

57. הוראות מעבר

(א) לא ינהגו עוד לפי חוקי עזר על פי פקודת העיריות, 1934, או פקודת המועצות המקומיות, 1941, בדבר ביוב, בקשר לביוב שהוחל בבנייתו אחרי תחילתו של חוק זה.

(ב) התחילה רשות מקומית כדין בהתקנת ביב מאסף אחרי יום ל' בכסלו התש"ך (31 בדצמבר 1959) ולפני תחילתו של חוק זה, תמסור על כך הודעה לבעלי כל נכס שהביב ישמש אותו ותגבה מהם היטל לפי ההוראות של הפרק השלישי ולא ינהגו בביב זה לפי הוראות חוקי עזר כאמור בסעיף קטן (א) בדבר גביית דמי השתתפות.

דוד בן-גוריון

חיים משה שפירא

ראש הממשלה

שר הפנים

יצחק בן-צבי

נשיא המדינה

---

[1]. [n"o 376](#), התשכ"ב (19.7.1962), עמ' 96.

תיקונים: [o"n 666](#), התשל"ב (4.8.1972), עמ' 156;

[o"n 956](#), התש"ם (17.1.1980), עמ' 47;

[o"n 1739](#), התש"ס (11.6.2000), עמ' 192;

[o"n 1892](#), התשס"ג (1.6.2003), עמ' 387;

[o"n 2020](#), התשס"ה (8.8.2005), עמ' 750;

ס"ח 2057, התשס"ו (15.6.2006), עמ' 353;

ס"ח 2203, התשס"ט (23.7.2009), עמ' 219. הצ"ח - ממשלה 436, התשס"ט, עמ' 348;

ס"ח 2510, התשע"ו (30.11.2015), עמ' 39. הצ"ח - ממשלה 951, התשע"ה, עמ' 1352.

[2.] עקב ביטולו של משרד הדתות, הועברה הסמכות לפי סעיף זה לשר התיירות (י"פ 5266, התשס"ד, עמ' 1642) והוחזרה לשר לשירותי דת (י"פ 6609, התשע"ג, עמ' 5336).

[3.] ראו הוראות מעבר לענין סעיף 15א (כפי שהוסף בתיקון התשס"ט) בסעיפים 76 ו-77 לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 (ב"דינים", החל מעמ' 4888/ד76/יא).

[4.] ע"פ הוראות תיקון התשס"ט, פרק שלישי לחוק (סעיפים 16-39) בטל. יחד עם זאת נקבעו בתיקון הוראות מעבר מפורטות (ראו סעיף 76 לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009 ו-2010), התשס"ט-2009 (ב"דינים", החל מעמ' 4888/ד76/יא)).

//